

ТЕОРІЯ І МЕТОДИКА ПРОФЕСІЙНОЇ ОСВІТИ

УДК 519.923.2:316.1:37.041

DOI <https://doi.org/10.5281/zenodo.15446407>

**До питання розвитку здатності до самоорганізації та
самоменеджменту у майбутніх фахівців соціономічної сфери у
процесі професійної підготовки в умовах змішаного навчання**

Олійник Ірина Вікторівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри психології та педагогіки,
ВНЗ «Університет імені Альфреда Нобеля», м. Дніпро, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1749-1518>

Крамаренко Тетяна Володимирівна

кандидат педагогічних наук, доцент, доцент кафедри іноземних мов, УДУТН
ННІ «Придніпровська академія будівництва та архітектури», м. Дніпро,
Україна, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2911-3215>

Грушка Віктор Володимирович

кандидат географічних наук, доцент, доцент кафедри географії Дніпровського
національного університету імені Олеся Гончара, м. Дніпро, Україна,
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1016-109X>

Прийнято: 05.05.2025 | Опубліковано: 15.05.2025

Анотація. Освітні орієнтири сьогодні дедалі більше націлені на формування творчої, самостійної, активної особистості, здатної до

продуктивної освітньої діяльності. Еталоном професіонала стає особистість, яка має системне мислення, здатність до усвідомленого аналізу власної діяльності, творчу активність, професійну мобільність і адаптивність, високий рівень самоорганізації та саморозвитку.

Актуальність дослідження зумовлена необхідністю визначення основних підходів до розвитку самоорганізації та самоменеджменту у майбутніх фахівців соціономічної сфери в умовах змішаного навчання. У статті проаналізовано особливості цього процесу, окреслено ключові фактори, що впливають на формування відповідних компетентностей.

Здійснено аналіз психолого-педагогічних досліджень щодо визначення конструктів «самоорганізація», «самоменеджмент», «самоосвіта». На основі вивчення наукової літератури сформульовано комплекс педагогічних умов, необхідних для успішного функціонування процесу формування здібностей до професійної самоорганізації у майбутніх фахівців соціономічної сфери.

Метою даної статті є дослідження проблеми формування у майбутніх фахівців соціономічної сфери здібності до саморозвитку, самоорганізації та ефективного самоменеджменту в умовах змішаного навчання.

Завдання даної роботи полягали у визначенні значення та дефінітивному аналізі ключових понять наукової розвідки – «саморозвиток», «самоорганізація» та «самоменеджмент».

Для вирішення завдань дослідження використовувався **комплекс методів**: контент-аналіз з метою виявлення ключових концепцій, теоретичних підходів до розгляду основних понять дослідження, метод критичного аналізу з метою оцінки різних наукових підходів та визначення їх ефективності, метод концептуалізації для побудови чіткої концепції самоорганізації та самоменеджменту на основі дослідження різних підходів і визначень.

Результати дослідження. На основі проведеного аналізу встановлено, що змішане навчання створює нові можливості для формування ключових навичок

самостійного управління навчальним процесом, розвитку відповідальності, планування та мотивації. Акцентовано, що для фахівців соціономічної сфери вміння організовувати власну діяльність і управляти ресурсами є необхідною складовою ефективною професійної діяльності. Наголошено, що поєднання традиційних і дистанційних методів навчання сприяє розвитку самостійності, відповідальності та здатності до самоорганізації, оскільки студенти отримують більше можливостей для індивідуальної роботи та самоконтролю. Визначено, що використання цифрових інструментів, інтерактивних методів сприяє покращенню навичок самоорганізації та самоконтролю.

Висновки. *Формування здатності до самоорганізації та самоменеджменту у процесі професійної освіти забезпечує майбутнім фахівцям високий рівень автономності, що є необхідною умовою професійного та особистісного саморозвитку. Розвиток цих навичок має бути інтегрованим елементом професійної підготовки фахівців соціономічної сфери, а змішане навчання покликане створити оптимальні умови для їх ефективного формування.*

Ключові слова: професійна підготовка, заклад вищої освіти, самоменеджмент, психологічні основи саморозвитку особистості, самоорганізація, самостійна діяльність, самоосвіта, особистісне та професійне зростання, фахівці соціономічної сфери, змішане навчання.

On the development of self-organization and self-management abilities in future specialists of the socio-economic sphere in the process of professional training under blended learning conditions

Oliinyk Iryna Viktorivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor at the Department of Psychology and Pedagogy at Alfred Nobel University (Dnipro, Ukraine),

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1749-1518>

Kramarenko Tetiana Volodymyrivna

Candidate of Pedagogical Sciences, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Foreign Languages Prydniprovsk State Academy of Civil Engineering and Architecture,

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2911-3215>

Hrushka Viktor Volodymyrovych

PhD in Geography, Associate Professor, Associate Professor of the Department of Geography at Oles Honchar Dnipro National University, (Dnipro, Ukraine),

ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-1016-109X>.

***Abstract** Today's educational benchmarks are increasingly focused on the formation of a creative, independent, active personality capable of productive educational activities. The ideal professional is becoming a person with systematic thinking, the ability to consciously analyze their own activities, creative activity, professional mobility and adaptability, and a high level of self-organization and self-development.*

The relevance of the research is determined by the need to identify the main approaches developing self-organization and self-management in future specialists of

the socio-economic sphere in a blended learning environment. The article analyzes the features of this process, outlines the key factors influencing the formation of relevant competencies.

The analysis of psychological and pedagogical studies on the definition of the constructs “self-organization”, “self-management”, “self-education” is carried out. Based on the study of scientific literature, a set of pedagogical conditions necessary for the successful functioning of the process of forming the ability to professional self-organization in future specialists of the socio-economic sphere is formulated.

***The purpose** of the article is to explore the issue of forming the ability for self-development, self-organization and effective self-management in future socio-economic specialists under the conditions of blended learning.*

***The objectives** were to define the meaning and analyze the key concepts of the research - “self-development”, “self-organization” and “self-management”.*

To achieve the research objectives, a set of methods was used: content analysis to identify key concepts and theoretical approaches to the main terms of the study, critical analysis to assess various scientific approaches and determine their effectiveness, and conceptualization to build a clear concept of self-organization and self-management based on the analysis of different approaches and definitions.

***Research results.** Based on the analysis, it has been found that blended learning creates new opportunities for the development of key skills for self-management of the learning process, development of responsibility, planning and motivation. It is emphasized that for specialists in the socio-economic sphere, the ability to organize their own activities and manage resources is a necessary component of effective professional activity. It is highlighted that the combination of traditional and distance learning methods contributes to the development of independence, responsibility and self-organization, as students have more opportunities for individual work and self-control. It is determined that the use of digital tools and interactive methods contributes to the improvement of self-organization and self-control skills.*

***Conclusions.** The development of self-organization and self-management abilities in the process of professional education provides future specialists with a high level of autonomy, which is a prerequisite for professional and personal self-development. The development of these skills should be an integrated element of the professional training for specialists in the socio-economic sphere, and blended learning should be aimed at creating optimal conditions for their effective formation.*

***Keywords:** professional training, higher education institution, self-management, psychological foundations of personal self-development, self-organization, independent activity, self-education, personal and professional growth, socio-economic specialists, blended learning.*

Вступ. Процеси інформатизації та модернізації визначають нові орієнтири та тенденції розвитку вищої професійної освіти, висувають нові вимоги до підготовки кваліфікованих кадрів. Майбутнім фахівцям належить будувати та реалізовувати свою професійну діяльність в умовах швидкого зростання інформаційних потоків, поширення та активного використання інформаційних технологій.

Сучасне суспільство зацікавлене в професійних кадрах з високою інформаційною культурою, готовністю до постійного особистісно-професійного самовдосконалення в умовах, що динамічно змінюються.

Відтак, сьогодні значно зростає роль самостійної діяльності майбутніх фахівців. В умовах змішаного навчання, коли освітні акценти зміщуються в бік індивідуалізації та диференціації навчального процесу, значущою стає практична готовність майбутніх фахівців соціономічної сфери до процесу самоорганізації. Очевидно, що особистість, яка самоорганізується, швидше і раціональніше з точки зору витраченого часу досягає поставленої мети і завдання, ефективніше долає труднощі, більш вільно орієнтується в інформаційних потоках і активніше виявляє самостійність та ініціативу.

Сформованість здібності до самоорганізації стає одним із показників успішної професійної діяльності сучасного фахівця. Відповідно, зростає роль та значення здатності до даної діяльності майбутніх фахівців соціономічної сфери в умовах змішаного навчання, при якому, на відміну від традиційного підходу, здобувач самостійно набуває знання та вміння, а викладач відіграє роль наставника.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. До питання формування у здобувачів самоосвітньої компетентності в ЗВО зверталися такі науковці: В. Тернопольська [1], Н. Горук [2], С. Касіянець [3], Т. Волошина [4], Н. Олійник [5], Ю. Сабадош [6], Н. Довмантович [7] та ін.

Виділення невирішених раніше частин загальної проблеми. Попри значну кількість досліджень, присвячених розвитку здатності до самоорганізації та самоменеджменту, залишаються невирішеними питання щодо взаємозв'язку між змішаним навчанням та формуванням навичок самоменеджменту у майбутніх фахівців соціономічної сфери. У ході дослідження нами було здійснено дефінітивний аналіз основних понять: «саморозвиток», «самоосвіта», «самоменеджмент». Встановлено, що змішане навчання створює нові можливості для формування ключових навичок самостійного управління навчальним процесом, розвитку відповідальності, планування та мотивації. Визначено найбільш ефективні стратегії та методи, спрямовані на формування навичок самоосвіти, управління особистими та часовими ресурсами.

Формулювання цілей статті. В умовах сьогодення поєднання традиційних і цифрових освітніх технологій створює можливості для підвищення самостійності здобувачів, розвитку їхньої відповідальності за власне навчання та формування навичок самоконтролю. Водночас недостатня підготовленість студентів до даного процесу може спричинити труднощі у засвоєнні матеріалу та зниження рівня їхньої мотивації. Як показує практика, здобувачі не в повній мірі володіють раціональними прийомами у сфері

формування умінь саморозвитку, а їх теоретичні та методичні знання про професійну самоорганізацію є поверхневими та безсистемними.

Однак вирішення зазначеного питання в умовах змішаного навчання набуває особливої актуальності. Саме тому метою даної наукової розвідки є аналіз та обґрунтування значущості розвитку здатності до самоорганізації та самоменеджменту у майбутніх фахівців соціономічної сфери в умовах змішаного навчання, а також визначення ефективних підходів, методів і засобів формування цих навичок у процесі професійної підготовки.

Виклад основного матеріалу. Сучасні умови професійної діяльності вимагають від фахівців соціономічної сфери не лише глибоких теоретичних знань і практичних навичок, а й високого рівня самоорганізації та самоменеджменту. Здатність ефективно планувати власну діяльність, приймати відповідальні рішення, керувати часом та ресурсами є необхідними складовими професійної компетентності, що дозволяють фахівцю успішно адаптуватися до змінних умов праці та ефективно взаємодіяти з клієнтами, колегами та іншими зацікавленими сторонами.

Самоорганізація передбачає здатність людини структурувати свою діяльність, встановлювати пріоритети та діяти відповідно до обраних цілей. Самоменеджмент, у свою чергу, включає процеси планування, самоконтролю, мотивації та рефлексії. Для фахівців соціономічної сфери ці навички є фундаментальними, адже їхня робота часто пов'язана з високим рівнем емоційного навантаження та необхідністю приймати рішення в умовах невизначеності.

В умовах модернізації освіти основною метою професійної підготовки має стати підготовка кваліфікованого працівника відповідного рівня та профілю, конкурентоспроможного на ринку праці, компетентного, відповідального, який вільно володіє професією, здатний до ефективної роботи за фахом. Вимоги до сучасного випускника ЗВО визначають нові тенденції розвитку вищої

професійної освіти: фундаменталізація, безперервність, спадкоємність, цілісність та системність, комп'ютеризація, індивідуалізація та диференціація, посилення випереджувального характеру та особистісна орієнтація.

Зміни у житті суспільства спричиняють трансформаційні процеси і в системі освіти. Так криза, спричинена спочатку коронавірусом, згодом повномасштабним вторгненням росії, вносить зміни в різні сфери життя та діяльності людей, у тому числі й в освітній процес. Традиційні форми та методи навчання замінюються альтернативними засобами комунікації в умовах змішаного навчання, зокрема такими як, наприклад, відеоконференції через платформи Google Meet, Zoom, Teams або онлайн-навчання через різноманітні платформи.

Дослідники Дж. Вівелл (J. Wivell), С. Дей (S. Day) [17] виділяють три основні компоненти змішаного навчання, які можна реалізувати в інформаційно-освітньому середовищі університету, що є вагомим у контексті нашого дослідження: *традиційне навчання* (face to face) – традиційні заняття в аудиторії під керівництвом викладача; *самостійне навчання* (self-study learning) – самостійна робота студентів: виконання практичних робіт, пошук навчальних матеріалів; робота в хмарних середовищах та з онлайн-сервісами; *спільне онлайн-навчання* (online collaborative learning) – робота студентів та викладачів у режимі синхронної взаємодії онлайн, наприклад проведення вебінарів, семінарів, конференцій, форумів.

Звернемося до визначення основних конструктів нашого дослідження.

У педагогіці та психології відсутнє єдине науково обґрунтоване визначення «самоорганізації». Різноманітність думок пояснюється тим, що ця категорія вивчається у двох аспектах: психологічному та педагогічному; самоорганізація є складним багаторівневим утворенням. Виявляючи підстави у розбіжності визначення поняття «самоорганізація», ми дійшли висновку, що у низці робіт самоорганізацію розглядають як «процес», а в інших – як

«результат», а точніше, як певну характеристику потенційних можливостей структурування і видозміни всіх елементів складної відкритої системи.

Самоорганізація – це інтегральна сукупність природних та соціально набутих властивостей, втілена в усвідомлюваних особливостях волі та інтелекту, мотивах поведінки, що задає індивідуальну траєкторію розвитку особистості. Самоорганізація передбачає завжди активну позицію особистості. Практичним проявом самоорганізації виступає саморегуляція людини, в основі якої лежить механізм управління власними фізіологічними, психологічними станами, поведінкою, вчинками і діяльністю. Самоорганізація є синтетичною єдністю внутрішньої впорядкованості й усвідомленості та пов'язана з продуктивним та творчим характером діяльності.

У своєму дослідженні Н. Дуднік визначає самоорганізацію як здатність особистості успішно виконувати свідому роботу над собою з метою всебічного розвитку, вдосконалення професійно необхідних рис характеру та здібностей для підвищення рівня власного професіоналізму [10, с. 101].

Так учений О. Тесленков визначає самоорганізацію як процес упорядкованої діяльності, що характеризується здатністю особистості усвідомлено й цілеспрямовано здійснювати саморозвиток з метою вирішення професійних і особистісно значущих завдань [13].

У своєму дослідженні Р. Ковальчук наголошує, що здатність особистості до самоорганізації розкривається у контексті її автентичності – усвідомлення особистістю власної сутності, саморозуміння та розуміння того, що зумовлює її розвиток. Тому самоорганізацію розглядають як упорядковану певним чином сукупність цілей і мотивів саморозвитку, навичок самоконтролю і саморегуляції психічних станів, здатності до об'єктивного самоаналізу та адекватного самооцінювання, переважно самостійно і цілеспрямовано сформованих у процесі навчання у закладі вищої освіти [11].

Дослідниця В. Фрицюк визначає конструкт «самоорганізація» як динамічний процес прогресивних змін у сфері внутрішнього світу особистості на шляху досягнення вищих рівнів професіоналізму [12].

Учені Т. Новаченко, Т. Приходько досліджують поняття педагогічної самоорганізації студентів і презентують його як цілісне, динамічне утворення особистості, яке постає як сукупність педагогічної рефлексії, професійної компетентності й самоуправління, спрямоване на неперервне самовдосконалення педагога з метою якісного виконання ним професійних функцій [14, 15].

Професійна самоорганізація може бути визначена як індивідуальна здатність особистості, яка проявляється у вмінні усвідомлено користуватися та успішно розвивати у своїй діяльності важливі складові структури особистості, що дозволяє успішно вирішувати професійні та особисті завдання майбутнього фахівця.

Вивчаючи професійну самоорганізацію в освітньому середовищі ЗВО, можна констатувати, що процес її становлення піддається впливу різних факторів протягом життя. Ці фактори часто відрізняються за різними показниками, такими як якість і інтенсивність дії. Успішне формування професійної самоорганізації безпосередньо залежить від ефективного розвитку особистості. Процес розвитку професійної самоорганізації є багатограним та складним процесом, має своєрідну траєкторію і слідує своїй індивідуальній логіці.

На основі аналізу філософської, психолого-педагогічної літератури нами було визначено комплекс педагогічних умов, необхідних для успішного функціонування процесу формування здібностей до самоорганізації у майбутніх фахівців соціономічної сфери, які були згруповані таким чином: *психолого-педагогічні* (забезпечення орієнтації освітнього процесу на формування здібностей до самоорганізації; включення студентів до діяльності, що сприяє

засвоєнню основ самоорганізованої діяльності; готовність колективу викладачів до проєктування розроблених моделей та технологій і їх реалізації на практиці; побудова процесу навчання на основі особистісно-орієнтованого підходу; розвиток у студентів культури самопізнання, саморозвитку, самоосвіти, самовиховання, самовдосконалення; *організаційно-педагогічні* (організація взаємодії всіх суб'єктів професійного навчання та виховання; реалізація наступності у професійній підготовці; матеріальне, кадрове та інформаційно-методичне забезпечення процесу професійної самоорганізації; співробітництво та педагогічна взаємодія ЗВО з іншими соціальними інститутами; організація педагогічного моніторингу процесу розвитку умінь професійної самоорганізації майбутнього фахівця).

Самоорганізація визначається нами як готовність особистості до автономії та самостійності, становлення позитивного ставлення до світу; формуванням упевненості в собі; здатність до самореалізації, самовизначення та рефлексії; актуалізація потреб у професійному вдосконаленні, проєктування життєвих та професійних стратегій.

Важливою складовою самоорганізації та самоменеджменту фахівця є його здатність до самоосвіти.

У контексті сучасної парадигми навчання самостійна робота домінує серед інших видів навчальної діяльності студентів та дозволяє розглядати знання як об'єкт власної діяльності здобувача. Пізнавальна діяльність студентів у процесі виконання самостійної роботи характеризується високим рівнем самостійності та активності. Самостійна робота у ЗВО передбачає поетапне засвоєння нового матеріалу, його закріплення, застосування на практиці. Ефективність самостійної роботи залежить від її організації, змісту, взаємозв'язку та характеру завдань у даному виді самостійної роботи та, звичайно, результатів її виконання.

Дефініційний аналіз конструкту «самоосвіта» засвідчив наявність різнобічних поглядів щодо його визначення.

Так, зокрема, в українському педагогічному словнику «самоосвіта» визначається як «освіта, яка набувається в процесі самостійної роботи без проходження систематичного курсу навчання в стаціонарному навчальному закладі [9, с. 296].

Дослідниця Н. Бухлова [8], зазначає, що самоосвіта є складовою частиною неперервної освіти і виступає інструментом періодичного підвищення кваліфікації фахівців.

У межах нашого дослідження вагомими постають міркування англійських дослідників В. Мінс (В. Means), Ю. Тояма (Y. Toyama), Р. Мерфі (R. Murphy), М. Бакі (M. Baki) [16], які здійснюючи метааналіз ефективності онлайн та змішаного навчання, акцентують, що самостійна позааудиторна робота при змішаному навчанні займає ключове місце в процесі формування професійної компетенції, є основою для виховання та розвитку особистості; сприяє розвитку впевненості у досягненні успіху з оволодіння новими галузями знань, критичного мислення, індивідуальних здібностей; вихованню індивідуальної відповідальності за рівень навчальних досягнень; стимулюванню студентів до самовдосконалення; формуванню здатності до прийняття самостійних рішень; розвитку творчої пошукової активності та набуття навичок самоорганізації.

Під час вивчення дисциплін «Самоменеджмент фахівця», «Психологічні основи саморозвитку особистості» майбутні фахівці мають можливість ознайомитися з ефективними стратегіями, спрямованими на формування навичок самоосвіти, управління особистими та часовими ресурсами тощо.

Зокрема, в ході занять ефективними засобами розвитку самоорганізації та самоменеджменту є використання таких методів:

– *метод проєктів*, який дозволяє залучити здобувачів до виконання навчально-професійних завдань, у межах яких вони самостійно планують етапи виконання проєкту; визначають часові рамки; опановують навички тайм-менеджменту та пріоритизації завдань. У змішаному форматі використовуються

онлайн-інструменти для спільної роботи (Google Docs); презентація результатів у Zoom тощо;

– *кейс-метод (Case Study)*, під час якого здійснюється аналіз попередньо наданих на навчальних платформах конкретних життєвих, професійних або навчальних ситуацій, що потребують розв'язання, що, в свою чергу, сприяє розвитку критичного мислення, уміння працювати з інформацією, формує здатність самостійно приймати рішення;

– *використання елементів тренінгу з розвитку soft skills (тайм-менеджмент, самомотивація, постановка цілей тощо)* з метою розвитку особистісних і професійних компетенцій. Завдяки цьому у майбутніх фахівців постає можливість оволодіти інструментами самоуправління (матриця Ейзенхауера, SMART-цілі тощо);

– *інтерактивні платформи для самоорганізації навчального процесу (Notion, Google Calendar, Google Classroom тощо)* дозволяють здобувачам самостійно контролювати дедлайни, планувати робочі сесії, відстежувати прогрес; дають змогу вибудовувати індивідуальну траєкторію навчання; посилюють відповідальність за процес та результат;

– *рефлексивні практики (щоденники, карти самоспостереження, Google Docs, OneNote)*, в ході яких відбувається формування навичок регулярного осмислення власного досвіду навчання, емоцій, досягнень, труднощів; підвищує усвідомленість щодо власного стилю навчання; допомагає вчасно коригувати власні дії та стратегії й сприяє розвитку внутрішньої мотивації.

Отже, процес професійної підготовки повинен бути спрямований не лише на засвоєння теоретичних знань, а й на формування практичних умінь та навичок самоменеджменту. Це включає розвиток вміння ставити коротко- та довгострокові цілі, планувати власний час, аналізувати результати своєї

діяльності, працювати над підвищенням власної продуктивності та збереженням психоемоційної стійкості.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Таким чином, розвиток здатності до самоорганізації та самоменеджменту у майбутніх фахівців соціономічної сфери є ключовим чинником їх успішної професійної діяльності. В умовах динамічних змін сучасного суспільства та високих вимог до професійної компетентності саме ці навички забезпечують здатність до ефективного управління власною діяльністю, прийняття виважених рішень та адаптації до нових викликів. Цілеспрямований розвиток цих якостей сприяє підвищенню рівня автономності, відповідальності, професійної ефективності та конкурентоспроможності на ринку праці. Врахування цих аспектів у процесі навчання дозволить підготувати фахівців, які не тільки володіють необхідними професійними знаннями, а й здатні організувати власну діяльність, ефективно управляти своїми ресурсами та досягти поставлених цілей у професійній та особистісній сферах.

Список використаних джерел

1. Тернопільська В.І. Моделювання процесу формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців. Педагогічна освіта: Теорія і практика. Психологія. Педагогіка. 2016. № 25. С. 16–22. URL: <https://pedosvita.kubg.edu.ua/index.php/journal/article/view/97>.
2. Горук Н. Коучинг як ефективна технологія формування самоосвітньої компетентності студентів. Проблеми підготовки сучасного вчителя. 2015. № 11 (1). С. 99–104.
3. Касіянець С.Е. Формування самоосвітньої компетентності майбутніх економістів у процесі професійної підготовки. Наукові праці. Педагогіка. 2017. Т. 215. Вип. 203. С. 117–120.

4. Волошина Т.В. Використання гібридного хмаро орієнтованого навчального середовища для формування самоосвітньої компетентності майбутніх фахівців з інформаційних технологій : дис. ... канд. пед. наук ; Нац. ун-т біоресурсів і природокористування України. Київ, 2018. 293 с.
5. Олійник Н.А. Формування самоосвітньої компетентності студентів-аграріїв. Вісник Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки. Bulletin of the Cherkasy Bohdan Khmelnytsky National University. Series: Pedagogical Sciences. 2020. Вип. 4. С. 120–124.
6. Сабадош Ю.Г. Мотиваційно-ціннісний компонент як один із складових самоосвітньої компетентності студентів технічних ЗВО. Матеріали XLIX науково-технічної конференції підрозділів ВНТУ, Вінниця, 27-28 квіт. 2020 р. Вінниця, 2020. URL: <https://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2020/paper/view/9682>.
7. Довмантович Н.Г. Проектна діяльність як засіб формування самоосвітньої компетентності. Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія: Педагогіка. Соціальна робота. 2017. № 1. С. 92–95
8. Бухлова Н. В. Навчаємо вчитися: діагностика і формування самоосвітньої компетентності учнів. Київ: Вид. Л. Галіцина, 2006. 128 с.
9. Гончаренко С. Український педагогічний словник. Київ: Вид. Либідь, 1997. 376 с.
10. Дуднік Н.Ю. Структурування системи умінь професійної самоорганізації майбутнього вчителя//Педагогіка вищої та середньої школи: зб. наукових праць Криворізького державного педагогічного університету. Кривий Ріг: [б. в.]. 2009. С. 99–105.
11. Ковальчук, Р.О., 2010. Психолого-педагогічні умови розвитку здатності до самоорганізації у майбутніх офіцерів-прикордонників: автореф. кандидата

психол. наук. Хмельницький: Національна академія Державної прикордонної служби України ім. Б. Хмельницького.

12. Фрицюк, В.А., 2017. Теоретичні та методичні засади підготовки майбутніх педагогів до безперервного професійного саморозвитку: дис. доктора пед. наук. Вінниця.

13. Тесленков, О. Ю., 2017. Педагогічні умови формування професійної самоорганізації майбутніх учителів фізичного виховання: автореф. кандидата пед. наук. ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К.Д.Ушинського»

14. Новаченко, Т.В., 2004. Формування педагогічної самоорганізації студентів педагогічних училищ: автореф. кандидата пед. наук. Одеса: Південноукраїнський державний педагогічний університет імені К.Д. Ушинського.

15. Приходько, Т.П., 2011. Актуалізація мотивації на педагогічну самоорганізацію викладачів вищих навчальних закладів, [online]. Режим доступу: <http://pedagogy-journal.kpu.zp.ua/archive/2011/17/63.pdf>

16. Means B., Toyama Y., Murphy R., Baki M. The effectiveness of online and blended learning: A meta-analysis of the empirical literature. Teachers College Record. 2013; Vol. 115. (3): 1–47.

17. Wivell J., Day S. Blended learning and teaching: Synergy in action. Advances in Social Work and Welfare Education. 2015; Vol. 17 (2): 86–99.